

Den infantiliserade björnen

Barns frirum i det moderna samhället
visualiserat i TV:s barnprogram *Björnes Magasin*

AV MONICA DOFS SUNDIN

Björnes Magasin anses som Sveriges Televisions populäraste barnprogram och alla barn, liksom vuxna, tycks ha tagit programledaren Björne till sitt hjärta. Programmet — som börjar kvart över sex i Kanal 1 och är en halv timme långt — skapades av TV-producenterna Anita Bäckström och Kerstin Hedberg för snart sju år sedan och har följaktligen setts av många generationer barn.¹ Samma grundrecept har hållits: det inleds med en tecknad animerad vinjett där Björne och hans snigelkompis är på väg till ett magasin, därefter möter vi Jörgen Lantz som Björne i en säckig, lite luggsliten teddykostym. Vi befinner oss sedan under hela programtiden inne i en "skrotig" verkstad där Björne först går omkring och småpysslar, pratar med sina "kamrater" leksaksdjuren och därmed indirekt berättar för TV-publiken vem som skall komma på det stående besöket. Ofta är det någon som har en speciell talang och någon form av inläring tar vid, i form av att dansa, spela, sjunga, lära sig svåra ord eller ta ställning i någon moralisk fråga. Mellan aktiviteterna ser de två vännerna på barnfilm på video. Programmet avslutas med att "besöket" tar ett glatt avsked och går ut genom magasinets blåa dörr, varpå Björne fortsätter att småpyssla. En

psykoanalytisk förklaring till Björnes popularitet, är att han fungerar som ett övergångsfenomen. Övergångsobjekt av olika slag anses i denna forskning kunna användas av barn som en tröst och ersättning för den förlorade symbiosen med modern. Barns förmåga att skapa symboler och att leka och fantisera underlättar denna process.² Genom att både skapa själv med sina lekar och sitt pyssel och genom att konsumera, här mest filmer och musik, kan Björne tänkas hjälpa TV-tittande barn att lära sig skilja mellan sig själv och andra och mellan den yttre och den inre verkligheten.

Björne som medial fostrare

Att titta på Björnes Magasin kvart över sex på vardagskvällar har för många barn blivit en ritual och en meningsskapande aktivitet, samtidigt som programmet är barnvakt åt föräldrarna och en ersättare för deras roll som uppfostrare och kulturbärare genom sagoberättande.³ För de vuxnas bästa — efter att ha varit tvungna att vara tysta sedan kvart över sex — börjar äntligen andra "magasin": de stökiga frågelekarna, de uppslitande familjedramerna och de blodiga nyhetsinslagen. De vuxna behöver tydligen

sina program som motvikt till barnens släpiga magasin som går framåt t.o.m. långsammare än snigelnas hastighet.

Björne har i vårt första möte med honom givit sig iväg hemifrån och är på väg till sitt fysiska frirum, ett magasin där familjen vid väggen förvarar uttjänta bruksföremål av olika slag: ett tillknycklat oljefat, bildäck, ramponerad cykelram, en bucklig hink och en gammal drickaback i trä. Det visar samtidigt på familjens nya roll i ett konsumtionssamhälle, där man hela tiden byter ut gammalt mot nytt, men där det samtidigt är svårt att slänga funktionsdugliga saker eftersom det förknippas med den dåliga egenskapen att vara manipulerbar, påverkad av reklamen och en köp-och-släng-människa.

Inomhus möts vi av samma typ av gamla bruksföremål: en trampsymaskin, en bakelittlefon, ett par gamla träskidor. Här finns också leksaker som en käpphäst, trädjur, utklädningskläder och en modern liten TV-apparat. Barnteckningar pryder väggarna. Björne får varje gång besök av olika "lek-kamrater" som spelar, tecknar, tittar på film och löser olika problem med honom. Jaha! säger Björne hovsamt när han till slut förstår. Han är i likhet med andra mediala björnar lite dum, som den dumma djungelbjörnen Baloo, Nalle Puh med en mycket liten hjärna, Walt Disneys trögtänkta Bror Björn och björnen Bumble i serien Tom Puss. Att Björne fungerar som den dumma björnen eller det ovetande barnet, som har så mycket att lära, kan förstås av vinjetten där det visas att han aldrig kan förstå varifrån fågelkvittret kommer eller att plasket kommer från en fisk i det vattenfyllda oljefattet. Han vänder sig om, ser inget, kliar sig bara oförstående upprepade gånger i huvudet och går vidare. Som för att visa att det inte var så noga med mentala slutsatser visar han sina fysiska färdigheter genom att sparka iväg en sten och hoppa sista biten jämfota uppför trappsteget till magasinet. Här finns det en möjlighet att

TV kan fungera som en socialisationsagent för de TV-tittande barnen genom att de kan upplysa Björne om det han inte förstår. Björne bjuder barnen in i sitt magasin genom att efter att först ha gått in återvända och titta direkt på tittaren med undertexten "Du hänger väl med?" samtidigt som han stänger dörren bakom sig.

Vart är Björne på väg?

Björne beskriver på sin vandring till magasinet en rörelse till vänster. Han är inte på väg bort eller framåt utan snarare på väg hem eller tillbaka till något förflutet. Han har lämnat något för att söka upp sin egen prövoarena till vilken han inbjuder alla TV-tittande barn: Så här gör jag. Hur gör du? Denna "elektroniska lek" utgör ett viktigt lekområde i det för dagens barn uppsplittade, genomreglerade och föräldrastyrda samhället.

Det pågår en modernisering, ett uppbrott från industrisamhället. För den moderna människan blir främlingskap både till sig själv och till andra och till sin egen framtid ett tema som skall övervinnas genom reflektion, kommunikation och val av handling för att leda till intimitet, solidaritet och samarbetsförmåga. En god inlärningsprocess blir att pendla mellan inordning och eget prövande.⁴ Barns prövoarena blir i första hand leken och iscensättningen av den. Björne blir samtidigt barnens lekledare och testledare i ett interaktivt utbyte. Han är påhittig och utmanar vuxna i olika lekar och sysselsättningar. När han kommer till korta visar de vuxna alltid ett oändligt tålamod. Barnpubliken framför TV:n ger högljutt sina instruktioner om hur han skall lösa de problem som dyker upp.

Att växa upp i det moderna samhället innebär att socialisationsprocessen måste ge barn möjlighet att handla i lika hög grad som

att känna och tänka. Socialisationsprocessen har två sidor, dels hur den enskilde växer in i *samhället*, dels hur han eller hon växer och formas som *individ*. Människan formas av sin historia men skriver den också. Barns och ungdomars uppväxt i dag handlar inte bara om att formas eller skapas utan lika mycket om hur de ges möjlighet till att själva skapa.

För att kunna lösa arbetsuppgifter inom dagens nya produktionsindustri, där *information* blivit en ny industri som producerar inom många olika områden, kultur, utbildning, teknologi och serviceyrken, blir en av de viktigaste kvalifikationerna för att leva i det moderna samhället att utveckla det Habermas kallar en *kommunikativ kompetens*. Denna allmänna kvalifikation innebär att kunna handla, uttrycka sig, förstå andra och tolka och förhålla sig till olika sociala sammanhang. Den är inte bara knuten till det moderna yrkeslivet utan också till vardagslivet och den politiska demokratins behov av reflekterande och handlande medborgare.

Björne klär gärna ut sig och testar olika roller inför sina besökande kamrater, vuxna som låtsas tro på honom och spelar med i leken. Han får besök av en kamrat åt gången, vilket mycket liknar flickors identitetsökande, när de i flickrummet testar olika roller med "bästisen". Kamratgruppen är för honom, liksom för dagens barn och ungdom, en arena för att prova sin kommunikativa kompetens och handlingskraft.

Björnes "livsstil"

Björne är en fiktionsfigur och en symbolisk konstruktion som ger vuxna många associationsmöjligheter till verklighetens kramnalle och andra mediala förbarnsligade björnar i vår historia: bokens Nalle Lufs, bokens och filmens Nalle Puh och björnen Baloo,

serietidningens Bamse och Rasmus Nalle. Namnet Björne är ett slags diminutiv och en familjär uttrycksform som gör den "stora farliga björnen" till en snäll liten björn och någon som vi känner. Björnes feminiserade livsstil utmärks av hans lugna kroppsspråk, barnsliga röst och omtänksamhet. Han har sina "kompisar" snigeln Snigel och trähunden Hugo som han har omsorg om, talar vänligt med alla och tar alltid snällt emot sina "gäster", lekkamrater från vuxenvärlden.

Ivar Frønes (1987) beskriver människan som "ett byggverk av symboler, under konstruktion".⁵ Människan är i likhet med Björnes fiktionsfigur en symbolisk konstruktion, en del i ett socialt och kulturellt uppbyggt nät där i dag elektroniken kompletterat "skriftsamhället" och skapat nya möjligheter för att uttrycka sig men som också ställer krav på nya kunskaper. Det moderna samhället är såväl visuellt som auditivt. I dag väljer man en livsstil, som visserligen hänger ihop med ekonomi och sociokulturell bakgrund men också har sin grund i det som kallas "kulturell friställning" (Ziehe 1982/1986), individens ökande frihet från traditioner och det modernas krav på en personlig identitetskonstruktion och identitetsreflektion, i samband med samhällets förändrade produktionssätt.

En historisk tillbakablick på utvecklingen av människans psykologiska och kulturella förståelseformer från högborgerlighetens framväxt till dagens postindustriella "presentationskultur" uppenbarar en förändrad syn på det "äka" och "oäka", på natur och kultur, kopplat till människans "inre" och hur det yttrar sig. Från talet om "naturens barbari" och "kulturell förfining" har en värdeförskjutning skett mot dessas motsatser. Innan denna värdeförskjutning ägde rum fostrades barn genom aga då de ansågs stå den farliga naturen nära. Barns "farliga inre natur" skulle på så sätt disciplineras med kultur. Denna syn på barnuppfostran för-

Björne har samlat en mängd olika saker omkring sig i sitt magasin. Här finns gamla buckliga hinkar, gamla bildäck, leksaker i trämaterial, en gammal trasig cykel och andra uttjänta bruksföremål. Någon "yuppie" eller "hacker" blir nog aldrig Björne, det skulle för övrigt aldrig hans vänner, snigeln Snigel och trähunden Hugo acceptera. Och han leker heller inte med någon dator utan fingrar i stället på sitt dragspel. Björne kommer nog även fortsättningsvis att vara den "kramgoa" riksnalle alla barn (och vuxna) kan söka tröst hos. Foto: Björn Edergren.

ändrades mot att barn blev plantor som skulle vårdas ömt och utvecklas naturligt och spontant utan för många kulturella hinder. Kultur började i samband med den industriella utvecklingen att förknippas med materiell standardisering och natur med äkthet. Barn står i dag för det naturliga och därmed det äkta. Uttryck som: "Från barnamun får man höra sanningen" kan vara ett exempel på denna inställning.

I dag skall den enskilda människan, som vill anses äkta låta sitt "inre" synas i klädsel och inredning. Man skall "vara sig själv", vara "naturlig" och ha ansvaret för sitt personliga privata och sociala kulturella "bygge". En sådan odysse över värdeförskjutningarna ändar i ett konstaterande att utvecklingen av det mänskliga är knutet till att ha ett språk och att kunna kommunicera. Vi är då i vårt postindustriella kommunikationssamhälle tillbaka i en "presentationskultur" med sin värdering av förmågan och att i olika former kunna uttrycka och formulera känslor, att kunna skapa en personlig "image". I dag tillhandahålls barn och ungdomar genom de moderna medierna många olika "språkmöjligheter" med vilka både en privat och en social identitet byggs.

Björne har samlat saker omkring sig som ger ett språkligt uttryck för hans inre och för hans "natur". Han har ingen "yuppie-nalle" utan en gammal bakelittelefön. Käpphästen har ännu inte fått sällskap av något modernt fortskaffningsmedel. Han är trygg i sin rutinerade tillvaro och framstår som en nöjd pensionär som alltid är hemma och ibland får besök av hemtjänsten. Björnes besökare bemöter honom ofta förtäckt som mindre vetande och låter honom hållas i sina förslag till vilda aktiviteter. De spelar med men tycks hålla inne med vad de egentligen tycker. Björne verkar inte helt hemma med den moderna tekniken. Ofta är det hans besökare som sköter videons fjärrkontroll.

Björne kanske är ett slags ersättare för en

för nutida stadsbarn ofta saknad kontakt med en äldre generation. Föreställningen om honom som en snäll gammal tant eller mormor ligger latent då det verkar, av de gamla leksakerna att döma, som om hans barndom var för länge sedan. Här skapas en bild av honom som en björnmamma som alltid finns till hands för sina ungar. Magasinet fungerar som en trygg famn där tiden stått i det närmaste stilla.

Björnes frirum

I det feodala samhället var *hushållet* en produktionsenhet som överförde kunskaper till barn muntligt genom deras deltagande i arbets- och vardagsliv. I den borgerliga *familjen* blev barn knutna till kvinnorna och hemmet, vilket gjordes till en konsumtionsenhet med små insikter för barn i de vuxnas produktiva värld. Härmed skapades begrepp som barn- och ungdomsland, där all fostran gick ut på att ge dem de kunskaper som de vuxna ansåg var lämpliga och de skulle komma att behöva senare i livet. Då handlade fostran om regler, att lära ut hövlighet och ritualer. Nu är idealet för fostran närhet och värme.

Medierna har bidragit till att barns uppväxt förändrats genom att de genom dem får insikter i vuxenvärlden, men är förstås inte den enda orsaken. Andra kvinnoroller och familjeförhållanden samt en ny organisation av vardagslivet spelar stor roll för denna förändring. I en genomorganiserad tillvaro ges barn litet utrymme för mentala och fysiska frirum på egna villkor. För barn är det viktigt att vara som andra. För ungdom förhåller det sig likadant, men här tillkommer behovet av att utveckla sin egenart, sin personlighet, i nära samvaro med jämnåriga. Föräldrar förmedlar kultur och tradition. Dagens självförverkligande utanför hemmet har emellertid givit instabila ramar för familjelivet,

vilket också lett till att barn och föräldrar har mindre gemensam tid, vilken dessutom i hög grad präglas av medierna. Mesta tiden i programmet Björnes Magasin tittas det också på film.

Björne är ett barn, som tillbringar sin dag i ett magasin som blivit hans fysiska och mentala frirum och de TV-tittande barnens symboliska frirum, där deras allmaktstankar kan få utlopp. Björnes ostädade "barnkammar" är full av allsköns bråte som mamma nog aldrig skulle tillåta. Omgiven av egna hopplockade "leksaker", djurkompisar och tillfälliga vuxenbesök styr och ställer han och experimenterar på sina egna villkor. Han tittar på animerade dockfilmer och tecknade serier som inte bara kan påverka och inspirera TV-tittande barn utan ge dem nya produkter och symboler för sin lek.⁶

Bildmedierna visualiserar vår historia och förmedlar bilder av världen samtidigt som de skapar vår förståelse av världen och historien genom sina bilder. Genom bildmedierna skapas konventioner som blir viktiga byggstenar i våra symboliska uttrycksformer. Barn får nya "leksaker". Att klia sig bakom örat som Björne betyder inte att ett barn är manipulerat utan visar på TV-mediets möjlighet att gripa in i barns kroppsspråk och kulturella koder och utveckla den språkliga repertoaren. Det elektroniska nätet har ökat mängden och intensiteten i den mänskliga symbolvärlden och får karaktären av lek som ger möjligheter till reflektion och träning för det verkliga livet. Ytterst handlar socialisation om att bemästra och skapa.

Det verkar som om Björne inte har behövt flytta så mycket i sitt liv. Därom vittnar alla de gamla bruksföremålen från andra tider, men också alla träleksaker som finns i hans magasin och som skulle kunna vara hans föräldrars eller deras föräldrars. En annan tolkning kan vara att det är en föräldrageneration som tycker att det är bättre med träleksaker än med plastdito. Här kom-

mer inordningssidan hos medierna fram genom ett tillrättatlagd utbud. I detta magasin finns inga plastleksaker eller några moderna mediehjältar som Turtles, Widget eller Hämnarpingvinerna. Björne "leker" med TV:n och videon men varken med CD-skivor eller dator. Om det spelas så är det på piano, dragspel eller annat akustiskt instrument.

Stressade föräldrar ondgör sig ofta över att allt går så fort i dag, vilket även drabbar bedömningen av TV-program och ungdomars musikvideor. Man talar om att barnen inte kan hinna förstå, vilket tycks vara ett av de viktigaste kriterierna för vuxna vid allt TV-tittande. Vinjetten till Björnes Magasin är höjden av långsamhet, som en vuxen moteld mot det ökade tidstempot och en önskan om en tillvaro "som det var förr".

Björne som klottrare

Framför TV:n får barn ett frirum, men också en chans att vara tillsammans med andra familjemedlemmar. Detta frirum är styrt av en önskan att utprova en egen identitet. Frågan har ställts om TV-tittandet ger den nödvändiga möjligheten till denna identitetsutveckling eftersom barn ofta samtidigt håller på med andra saker. Detta måste vägas in vid värderingen av TV:s socialisations-effekt. Modern forskning har visat att mottagaren är en aktiv figur, inte bara ett passivt objekt som "påverkas".

Under 1900-talet, "Barnets århundrade" enligt Ellen Key, har en omfattande forskning om massmediernas påverkan på barns verklighetsuppfattning bedrivits. I forskningen har bl.a. framkommit att barn har svårt att sätta ihop olika delar av en TV-film. Små barn har inte utvecklat en mental kapacitet för att bli påverkade av TV-innehålls centrala betydelse eftersom de för att kunna påverkas av budskapet måste kunna förstå

innehållet. Barn före åtta—tio år har svårt att förstå handlingen och förhållandet mellan människor. De klarar inte av att tyda symbolspråk i film och de har problem med parallellhandlingar, tidsförskjutningar och historiska tillbakablickar.

Ett annat intressant forskningsresultat är att barn när de lever sig in i ett TV-innehåll blir kritiska och värderar informationen, vilket kan leda till ett motstånd mot att bli påverkad. Därav kommer att reklam riktad till barn ofta präglas av lättigenkännlighet, slagord och stereotypa omtagningar. Vidare tror inte barn på ett mediebudskap om det inte stämmer överens med andra trovärdiga sändare i barns närhet. Detta innebär att TV-budskapets giltighet för barn hänger ihop med om det finns en viss grad av bekräftelse från egna erfarenheter och uppfattningar, vilket i sin tur visar att TV-påverkan inte sker i ett vakuum. TV:s bilder av verkligheten motverkas och modifieras av erfarenheter som görs i samvaro och samtal i lek- och kamratgrupper. Barn leker med regler, experimenterar med roller och går ut och in i dem, liksom Björne. I Björnes värld är vuxna ett slags låtsasbarn som spelar med i hans lekar där riktiga vuxna i första hand utgör en bakgrund eftersom allt sker på hans villkor och leken är motpol till vuxet arbete och ansvar. Att leken upphör när man blir vuxen är en föreställning som i hög grad är kultur- och samhällsbestämd.

Av den här forskningen kan man dra slutsatsen att andra sidor av barns uppväxtmiljö än TV-tittande kan ha mer avgörande betydelse för den förståelse barn utvecklar av sin sociala verklighet och som de tar med sig när TV-budskapet upplevs och tolkas.⁷

I vinjetten tar Björne upp en krita från marken, som han noga synar och när han sent omsider förstår vad det är, provar han den på väggen och gör sin "tag" Björnes. Vem tror att TV-tittande barn blir graffiti-målare eller klottrare av det?

Björne som datafreak

Björne använder ingen dator eller TV med elektroniska spel trots, eller snarare på grund av, att vuxna tolkningsföreträdare vet att ny teknologi är spännande och starkt appellerar till barn, vilket i sin tur ger barn bekräftelse på egen styrka i förhållande till vuxna.

Teknologin har ett mytiskt värde för den moderna människan och är förknippad med ritualer och övertro genom att behärslandet av en teknologi ger en upplevelse av styrka och kan därför upplevas som ett skydd mot döden och ge en känsla av odödlighet. Samma sak kan gälla för barn. Barn möter tidigt teknologin genom alla knappar som kan tryckas i hemmet som ger bl.a. TV-apparatens flimmer. Barn och ungdom har i dag skaffat sig ett nytt frirum för eget experimenterande i datavärlden, liksom tidigare med videon. Med expansionen av hemdatorer har barn och ungdom snabbt tillägnat sig den nya teknologin. I ett vuxenstyrt och programmerat liv finner alltså fantasin och experimenterandet nya möjligheter i behärslandet av den senaste teknologin. De är ofta ett steg före de vuxna.

Datorn har också fått en viktig funktion i dagens skola. TV och video har vandrat in i skolorna och är numera beprövade hjälpmedel även för de lärare som länge uttalat sig kritiskt om deras negativa inverkan på barns och ungdomars uppväxt. Den "skurkroll" som TV och video tidigare innehade togs över av datorerna. Vuxna ondgjorde sig länge över barns och ungdomars spelande på datorer och det har funnits ett starkt "för eller emot" användning av datorer som pedagogiskt hjälpmedel i skolan. Denna ängslan bottnade i lärares oro över om teknologin skulle "ta över" och de själva bli överflödiga men också i att inte kunna kontrollera barn och ungdom.

Argumentet har varit att barn och ungdom "bara leker" och roar sig, i stället för att

ägna sig åt det som vuxna definierar som viktigt. Skolan är allvar och då måste man ha tråkigt. I dag gäller i högre utsträckning vilka mål lärarna sätter för undervisningen och vilka pedagogiska hjälpmedel de skall använda för att nå dessa mål, t.ex. vilken typ av undervisning som bör ske framför en dator. Där skolan tidigare nästan uteslutande handlade om att svara rätt eller fel kan datorn med ett bra program vara till god hjälp att tolka felalternativ och ge svar så att eleverna förstår varför svaret är fel, men också ge barn och ungdom nya möjligheter att via nätverk kommunicera med andra skolor. Försök med datoranvändning i undervisning baserat på interaktiva multimedieprogram på CD-ROM- och laserskivor har varit framgångsrika.⁸ Målet med dessa har varit att finna ett system där barn själva söker sig fram till kunskap. Barn och ungdom har som vanligt varit bland de första att kasta sig över denna nya teknik, vilket inte nämnvärt har fått något genomslag i TV-mediet. Hur länge dröjer det innan vi får se Björne interaktivt trolla fram och bort både filmer och människor efter eget gottfinnande? Det lär nog dröja med tanke på det tempo och den funktion som programmen har.

Jag väntar ivrigt på att få se Björne som "hacker". Men det lär nog också dröja eftersom TV:s symboliska funktion är att förmedla ett samhälles centrala värderingar. Hur skulle det se ut om Björne lärde ut hur man kommer in i bankernas databaser och resultatet blir att "Pippis guldpengar" blir tillgängliga för alla?

Björne — varken fågel eller fisk

Vid första anblicken ser vi Björne som en pojke, med tanke på hans namn och avsaknad av attribut, som skulle kunna signalera flickaktighet: långt hår, ögonfransar, tydlig mun. Han har sällskap med en snigel som

han har i band. Björne är så långsam att t.o.m. snigeln tröttnar på Björnes vandring i slow motion. Han biter av bandet och kilar i förväg in i magasinet genom en liten öppning i dörrens nederkant. Strax efteråt pilar en vit mus ut genom densamma.

Vad har Björne egentligen för kön? Han framstår alltid som en snäll, rar och duktig gosse utan negativa egenskaper som busaktighet eller våghalsighet, som ofta tillskrivs pojkar. Detta kan ha sin förklaring i en feminiserad uppväxt. I dag är män sällsynta i barns uppväxt, både i hemmet och i skolan. Denna feminisering av barns värld får till resultat att pojkar för att duga utvecklas mot att vara snälla och söta elever — i likhet med att vara "mammans gosse". Deras behov av manlig bekräftelse blir inte tillgodosett annat än genom samvaro med jämnåriga pojkar, vilket leder till att de söker sig bort från den kvinnliga läraren. Björne tycks vara i ständig konflikt med att behöva undertrycka sitt behov av en manlig bekräftelse. Som en följd av denna brist på manlig bekräftelse och för stor vuxenstyrning minskar pojkars möjligheter till eget experimenterande och till identitetsbekräftelse vilket gör att de som ungdomar söker sig till det förbjudna och farliga. Jag undrar mycket hur Björnes tonårsuppror kommer att se ut.

Noter

¹ Faktauppgifter om *Björnes Magasin* har jag fått genom artikeln "Björne håller Snigelns tempo" av Eva Welander i *Dagens Nyheter*, 2 november 1993, s. B1.

² Om barns övergångsobjekt har den engelske psykoanalytikern D. W. Winnicott skrivit. Han citeras av Ulf Boëthius i artikeln: "Konsten att skapa sig själv". *Dagens Nyheter*, 1 maj 1992, s. B3.

³ De texter av olika medieforskare som använts inför denna artikel finns i följande böcker: Frønes (red.) 1987, Dahlén & Rönnberg (red.) 1990 och Ziehe (1982/1986).

- ⁴ Om modernisering skriver Christian W. Beck, 1987, s. 78 ff.
- ⁵ Frønes citerad ur "Den tapte barndommen — eller den nye: Om sosialisering og framtidssamfunnet" i Frønes, 1987, s. 10.
- ⁶ Margareta Rönnberg skriver om barns elektroniska lek, 1990, s. 9—42.
- ⁷ Ragnhild T. Bjørnebekk skriver att följande medie-forskning haft särskild genomslagskraft beträffande mediers påverkan på barn och ungdom, 1987, s. 118 ff:
- Walter Lippmans teorier på 1920-talet om de tryckta mediernas bilder som blir "pictures in our heads".
 - Frankfurterskolan, med Habermas, som beskyllde amerikanska TV-serier och Hollywood-filmer för att skapa idealbilder av verkligheten som stod i överenskommelse med en hälskande klass' ideologi.
 - Cohen, Adoni och Drori har visat att ungdomars subjektiva uppfattning om olika företeelser inte påverkas av TV:s framställningar.
 - The Annenberg School of Communication med bl.a. George Gerbner har gjort innehålls-analyser av amerikanska TV-dramer och följt upp med undersökningar om hur hög- och lågbrukare av TV bland barn och ungdom uppfattat dessa. Denna forskning har haft sin största betydelse genom den debatt den skapat och som i sin tur fört till ny forskning.
 - Hawkins och Pingrees forskning visar att man inte skyller på TV:n när det TV förmedlar ligger nära ens egen uppfattning av verkligheten. Vidare att barns redan etablerade uppfattning är utslagsgivande för vad de väljer att se och att de genom TV förstärker sina uppfattningar. De menar att barns egen förmåga att utveckla mentala strukturer ur ett medieinnehåll kan ha betydelse för hur TV påverkar deras föreställningar. (Min sammanfattning)
- ⁸ Om datorer i barns värld skriver Anne Torsvik och Carla Meskill, 1987, s. 56 ff; Marit Holm, 1987, s. 47 ff.

Litteratur

- Beck, Christian W., 1987. "Fragmenter av en ny barndom: Utviklingen av barns sosiale og kulturelle verden." I: Frønes, Ivar (red.): *Mediabarn. Barnet—bildene—ordene og teknologien*. Oslo: Gyldendal Norsk Forlag.
- Bjørnebekk, Ragnhild T., 1987. "Barnet, Fjernsynet

og virkeligheten — mellom mytene og forskningen: Bildemediet og barns virkelighetsforståelse." I: Frønes, Ivar (red.): *Mediabarn. Barnet—bildene—ordene og teknologien*. Oslo: Gyldendal Norsk Forlag.

- Boëthius, Ulf, 1992. "Konsten att skapa sig själv." I: *Dagens Nyheter*, 1 maj 1992.
- Dagens Nyheter*. 1 maj 1992 och 2 november 1993.
- Dahlén, Peter & Rönnberg, Margareta (red.), 1990. *Spelrum: Om lek, spel och flyt i ungdomskulturen*. Uppsala: Filmförlaget.
- Frønes, Ivar (red.), 1987. *Mediabarn. Barnet—bildene—ordene og teknologien*. Oslo: Gyldendal Norsk Forlag.
- Frønes, Ivar, 1987. "Den tapte barndommen — eller den nye: Om sosialisering og framtidssamfunnet." I: Frønes, Ivar (red.): *Mediabarn. Barnet—bildene—ordene og teknologien*. Oslo: Gyldendal Norsk Forlag.
- Holm, Marit, 1987. "Mikrochipsen och pedagogikken: Datamaskinens pedagogiske potensial." I: Frønes, Ivar (red.): *Mediabarn. Barnet—bildene—ordene og teknologien*. Oslo: Gyldendal Norsk Forlag.
- Rönnberg, Margareta, 1990. "Från Homo ludens till Homo videns? Om lek, spel och flyt i populärfiktionen." I: Dahlén, Peter & Rönnberg, Margareta (red.): *Spelrum. Om lek, spel och flyt i ungdomskulturen*. Uppsala: Filmförlaget.
- Torsvik, Anne & Meskill, Carla, 1987. "Den elektroniske bildeboka: Om interaktiv video og pedagogiske muligheter." I: Frønes, Ivar (red.): *Mediabarn. Barnet—bildene—ordene og teknologien*. Oslo: Gyldendal Norsk Forlag.
- Welander, Eva, 1993. "Björne håller Snigeln tempo." I: *Dagens Nyheter*, 2 november 1993.
- Ziehe, Thomas, 1982/1986. *Ny ungdom. Om ovanliga läroprocesser*. Stockholm: Norstedts.

Summary

The Bear Made Infantile

The childrens' programme Björnes Magasin is known to several generations of children. The questions posed in the article concern how this TV-programme has succeeded in becoming so popular amongst children, how they use it, and what it may mean to their development. Is Björne a transition object similar to other cuddly toys and security blankets, as well as fosterer and compensation for other human intimacy? The article tries to work out how Björne is constituted and how he most likely is perceived by a TV-watching audience.

Övers. Suzanne Mason